

Sygn. akt VIII U 2171/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 marca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grzegorz Tyrka
Protokolant:	Zuzanna Gulcz

po rozpoznaniu w dniu 17 marca 2016 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy W. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek

odwołania W. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 25 września 2015 r. **nr** (...): (...)

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. w ten sposób, że ustala, iż W. M. nie ma obowiązku zwrotu wypłaconego świadczenia emerytalnego na rzecz B. M. za miesiąc sierpień 2015 roku.

(-) SSO Grzegorz Tyrka

Sygn. akt VIII U 2171/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 25.09.2015r. organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. na podstawie art.138 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych zobowiązał W. M. (M.) do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od dnia 01.08.2015r. do dnia 31.08.2015r. w kwocie 2.472,24 zł z tytułu emerytury przysługującej B. M..

Odwołujący W. M. w odwołaniu od decyzji sprecyzowanym na rozprawie w dniu 17.03.2016r. domagał się jej zmiany przez zwolnienie go z obowiązku zwrotu wypłaconego świadczenia emerytalnego na rzecz B. M. za sierpień 2015r. podnosząc, iż świadczenia tego nigdy nie pobrał oraz, iż niezwłocznie po śmierci matki przekazał zakładowi

pogrzebowemu świadectwo zgonu matki, a zakład ten był zobowiązany dalej przesłać to świadectwo organowi rentowemu.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko zajęte w zaskarżonej decyzji. Jednocześnie organ rentowy dodał, iż wprawdzie B. M. zmarła w dniu 19.07.2015r. i świadczenie jej przysługiwało do dnia 31.07.2015r., niemniej jednak z przyczyn technicznych organ rentowy nie miał możliwości wstrzymania jego wypłaty za miesiąc sierpień 2015r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Matka odwołującego B. M. od dnia 16.08.1984r. do dnia swojej śmierci była uprawniona do emerytury, do której przysługiwał również dodatek pielęgnacyjny.

Termin wypłaty tego świadczenia przypadał na 5 dzień każdego miesiąca.

Świadczenie było przekazywane na rachunek oszczędnościowo – rozliczeniowy (...) Bank (...) S.A.

B. M. zmarła w dniu 19.07.2015r. o czym organ rentowy został poinformowany w dniu 27.07.2015r., kiedy to do tego organu wpłynął odpis skrócony aktu zgonu ww.

Organ rentowy wypłacił świadczenie za sierpień 2015r. i wstrzymał jego wypłatę dopiero od września 2015r.

Pismem z dnia 27.08.2015r. organ rentowy zwrócił się do (...) S.A. Biura Operacji Detalicznych w P. o zwrot świadczenia za miesiąc sierpień 2015r. w kwocie 2.472,24 zł przekazanego na rachunek bankowy zmarłej, jako nienależnie wypłaconego.

W odpowiedzi na powyższe, w piśmie z dnia 04.09.2015r. Bank wskazał, iż zgodnie z art.57 Prawa bankowego, nie ma obowiązku wypłacenia organowi rentowemu kwoty świadczenia, które zostało przekazane na rachunek wspólny i jednocześnie zaznaczył, iż współwłaścicielem rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego, na który wpłynęło świadczenie zmarłej B. M. jest odwołujący W. M..

Powyższe okoliczności Sąd ustalił jako bezsporne w niniejszej sprawie.

/ dowód: akta ZUS /

Sąd zważył, co następuje.

Odwołanie W. M. zasługuje na uwzględnienie.

Spór w rozpoznawanej sprawie sprowadzał się do ustalenia, czy odwołujący W. M. jest zobowiązany do zwrotu świadczenia emerytalnego zmarłej matki B. M. za sierpień 2015r., które to świadczenie organ rentowy przekazał na rachunek oszczędnościowo – rozliczeniowy matki odwołującego już po jej śmierci, gdy współwłaścicielem tego rachunku jest odwołujący.

Zgodnie z art. 101 pkt 2 ustawy z dnia 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz.U. z 2015r., poz.748 ze zm.) zwanej dalej ustawą, śmierć osoby uprawnionej do emerytury powoduje ustanie prawa do świadczenia.

Jak wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 13.06.2006r. (sygn. akt II UZP 7/06 LEX nr 182934) świadczenia wypłacone przez organ rentowy za miesiące przypadające po miesiącu, w którym nastąpiła śmierć świadczeniobiorcy, mają charakter wypłaconych nienależnie. Jeżeli tego rodzaju świadczenie wypłacono osobie trzeciej, to zastosowanie będzie miał art.138 ust.3 ustawy, zgodnie z którym za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu art.138 ust.1 uważa się również świadczenia wypłacone z przyczyn niezależnych od organu rentowego innej osobie niż wskazana w decyzji tego organu. Do zwrotu takich świadczeń jest wówczas zobowiązana osoba, która je pobrała, przy czym wpłata

tego rodzaju świadczeń na rachunek wspólny świadczeniobiorcy i osoby trzeciej jest równoznaczna z wypłaceniem świadczenia innej osobie w powyższym rozumieniu (por. również wyroki Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 29.03.2012r. sygn. akt III AUa 96/12 LEX nr 1164693, z dnia 10.07.2012r. sygn. akt III AUa 615/12 LEX nr 1220397).

W świetle literalnego brzmienia art.138 ust. 3 ustawy, warunkiem koniecznym dla domagania się przez organ rentowy zwrotu wypłaconego świadczenia jest wykazanie, że świadczenie to zostało wypłacone „ innej osobie ” z przyczyn niezależnych od tego organu.

Sporna kwota tytułem świadczenia emerytalnego za sierpień 2015r. zmarłej B. M. została wpłacona na rachunek bankowy pomimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń. Organ rentowy już w dniu 27.07.2015r., a więc przed terminem płatności świadczenia określonym na piąty dzień każdego miesiąca, uzyskał informację o śmierci świadczeniobiorcy i miał możliwość wstrzymania dyspozycji realizacji należności za kolejny miesiąc, czyli sierpień 2015r., czego jednak nie uczynił.

W takiej sytuacji nie można przyjąć, iż do wypłaty spornego świadczenia za miesiąc sierpień 2015r. doszło z przyczyn niezależnych od organu rentowego. Tym samym nie zachodzą przesłanki żądania przez organ rentowy od odwołującego zwrotu kwoty świadczenia za ww. miesiąc, przewidziane w art.138 ust.3 ustawy.

Takie stanowisko zajął Sąd Apelacyjny w Katowicach w wyroku z dnia 22.10.2015r. sygn. akt III AUa 2111/14 (LEX nr 1932009) stwierdzając, iż jeżeli przed terminem wypłaty świadczenia, organ rentowy został powiadomiony o śmierci uprawnionego, to w przypadku wypłaty świadczenia należy uznać, iż do wypłaty świadczenia nie doszło z przyczyn niezależnych od organu rentowego przez co pobrana kwota renty nie może podlegać zwrotowi na podstawie art.138 ust.3 ustawy (por. również wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 24.03.2015r. sygn. akt III AUa 719/2014, LEX nr 1808741).

Podnoszone przez organ rentowy „ przyczyny techniczne ” nie mogą stanowić usprawiedliwienia niemożności wcześniejszej reakcji i anulowania dyspozycji wypłaty spornego świadczenia, gdy zdaniem Sądu okres 9 dni liczony od uzyskania informacji o śmierci B. M. do przewidzianego terminu płatności świadczenia - w dobie komputeryzacji, gdzie system komputerowy pomiędzy poszczególnymi oddziałami/ wydziałami powinien być kompatybilny – był wystarczający do wstrzymania wypłaty świadczenia we właściwym czasie.

Słusznie zauważył Sąd Apelacyjny w Gdańsku w uzasadnieniu wyroku z dnia 26.09.2012r. w sprawie o sygn. III AUa 82/12, że na organie rentowym spoczywa obowiązek takiej organizacji pracy, aby nie dochodziło do potrącania świadczenia, do którego prawo ubezpieczonym wygasło.

W konsekwencji powyższego Sąd, kierując się uregulowaniami prawnymi powołanymi na wstępie rozważań, z mocy art.477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że ustalił, iż W. M. nie ma obowiązku zwrotu wypłaconego świadczenia emerytalnego na rzecz B. M. za miesiąc sierpień 2015r.

(-) SSO Grzegorz Tyrka